

Coordenades espai-temps: el bosc i les mans de Simona Škrabec

LLIBRES / NARRATIVA / 1 OCTUBRE, 2019

A principis de 2019 s’anunciaven les novetats editorials de cara al mercat de Sant Jordi. Una d’elles era *Torno del bosc amb les mans tenyides*, de Simona Škrabec, publicada per L’Avenç. El llibre, segons se’ns informava, era la primera obra de creació d’Škrabec, coneguda i reconeguda traductora i estudiosa de la literatura. Nascuda a Ljubljana l’any 1968, Škrabec viu a Barcelona des del 92 i la seva trajectòria compta amb un gran prestigi en el panorama literari català. El fet que Škrabec hagi publicat la seva primera obra literària en català no fa res més que confirmar el seu domini de la llengua —la catalana—, com ja havia demostrat a través de traduccions, assajos i estudis.

Aquest és un aspecte que, en primer lloc, caldria destacar. No ens hauria pas d’estranyar que una filòloga, traductora i estudiosa de la literatura, de procedència eslovena, publiqui un llibre amb un català de primer nivell. El que ens hauria de sorprendre, si de cas, és que hi hagi autors autòctons que no aconseguixin d’arribar a aquesta mateixa qualitat lingüística. La llengua de *Torno del bosc amb les mans tenyides* és àgil, genuïna, amb un

lèxic precís, molt ric, i una sintaxi correctíssima. De fet, la problemàtica de l'expressió mitjançant l'escriptura, feta de paraules, de la llengua que sigui, que no és sinó preocupació davant les possibilitats de la comunicació humana, apareix en més d'una ocasió al llarg del llibre. Per exemple, cap al final del volum, Škrabec escriu sobre la dificultat d'«adonar-nos de la materialitat de les paraules, del fet que la llengua no només representa allò que ens envolta, sinó que crea espais». Aquesta mena de reflexions al voltant de l'escriptura són necessàries, especialment si les planteja algú amb l'experiència d'Škrabec, que ja havia tractat aquesta mateixa temàtica en alguns assajos i que, per força, l'ha de tenir en compte en la seva faceta com a traductora.

No crec que calgui insistir en el fet que els crítics literaris i els traductors són també creadors. Tanmateix, a *Torno del bosc amb les mans tenyides* Škrabec s'exposa, com a creadora, d'una altra manera: no està al servei de les paraules d'algú altre, aquí és ella mateixa qui construeix la matèria literària.

És clar que m'he escrit amb els altres, que he escrit per als altres, però sempre des d'una distància minuciosament calculada. He après a escoltar-los, a observar-los, fins i tot a explicar-los per què pensen com pensen i fan el que fan. La part més important del meu escut és —o ho era, ja no ho sé— escriure sobre els altres, mai sobre mi, és més encara, escriure sobre els textos i no sobre les persones, de manera que tot quedés limitat a un espai ordenat i teòric, de possibilitats més aviat finites, sense aquesta obertura que té la vida com a tal.

Torno del bosc amb les mans tenyides és una obra íntima, personal, especial, arriscada. Fullejant-lo, a primer cop d'ull, podríem arribar a imaginar que es tracta d'un recull de contes, però el llibre respon, més aviat, a les característiques d'un dietari. No sabem en quin moment concret se situen les accions que s'hi expliquen, alguns llocs apareixen sense anomenar-los, però això no té importància: Škrabec sap transportar el lector al lloc i al moment per altres mitjans, segurament a través de la sensibilitat. El pes de la memòria, dels records, fa anades i vingudes constantment. Això condueix el jo que parla a la reflexió, fins i tot a vegades adquirint un to de confessió, ja que l'autoreferencialitat, utilitzada a la manera de mirall, és un dels trets distintius del llibre. N'hi ha d'altres, de fils conductors, fet que ens demostra la capacitat narrativa de l'autora a l'hora de construir el relat d'una vida a partir de la fragmentació i la diversitat, de bastir un artefacte literari que se sustenti per ell mateix. Aquest tret potser acosta l'obra a la ficció, però no ho és. Sigui com sigui, i malgrat la dificultat d'etiquetar el llibre amb un sol gènere, la qualitat del contingut és innegable.

Estructurat en quatre parts —«La fugida», «El mimetisme», «Les olors» i «Els desequilibris»—, *Torno del bosc amb les mans tenyides* presenta les reflexions d'algú que es troba en constant trànsit. En conseqüència, la temàtica fonamental del llibre és tot allò que gira en l'entorn de la identitat: preguntes com qui sóc o d'on sóc, la sensació de desarrelament, la voluntat de permanència en contraposició amb l'impuls de canvi, les diferències socials i la marginació. En tot aquest entramat de conceptes, s'hi ha de sumar la importància innegable que tenen els llocs, l'espai. Les descripcions d'Škrabec, de precisió quirúrgica, es combinen magistralment amb les sensacions més subjectives que

aquells mateixos indrets li han suscitat. Així, no sorprèn que aparegui regularment la tensió entre l'espai urbà i el món rural. Situat en l'era de la globalització, quan només es necessiten dues hores per volar de Barcelona a Ljubljana i les ciutats europees s'han convertit en un decorat, el jo no s'està de situar molts dels passatges del llibre en avions, aeroports o hotels, arreu de la geografia mundial. Tanmateix, es tracta d'un moviment pendular, ja que el concepte «casa» existeix, malgrat que definir-lo sigui difícil o dolorós, i els paisatges naturals són presents en bona part dels textos. Són paisatges que tendeixen a la transformació, causada, en bona part, per culpa de la dinàmica de la societat contemporània, que també deixa marques en els nostres cossos.

Un dels elements de l'espai natural que té més presència en el llibre és el riu. La imatge — literal i metafòrica— del riu apareix com un dels fils conductors més versàtils de *Torno del bosc amb les mans tenyides* i hi aporta un sentit de transcendència. El riu es mou, per això representa el canvi; el riu es mor, per això representa el pas del temps; el riu és immutable, per això representa el passat; el riu és inabastable, per això representa l'instant present; el riu és repetitiu, per això representa el retorn; el riu pot ser frontera, sí, però també pot tenir ponts, sobre seu, que ens ofereixen la possibilitat del trànsit i, per tant, la possibilitat de l'acostament.

A banda de la voluntat de retenir, a través de l'escriptura, tot aquest dinamisme, Škrabec també utilitza el mitjà fotogràfic per captar instants precisos, com si es tractés d'una lluita amb el pas del temps. Cada una de les quatre parts en què es divideix l'obra està encapçalada amb una fotografia feta per la mateixa autora. La fotografia que il·lustra la coberta, de fet, també és obra seva. I, a la manera de prefaci, el llibre s'obre amb un retrat d'Škrabec, de l'any 1985, i la seva traducció d'un dels *Sonets a Orfeu* de Rilke, el sonet XI. La combinació de la fotografia amb el poema apunta una altra de les tensions sobre les quals se sustenta el llibre: la dicotomia entre allò interior i allò exterior, entre allò amagat i allò explícit. El poema de Rilke comença plantejant la possibilitat que al cel hi hagi una constel·lació que es digui «genet». Škrabec confessa, a l'última part del llibre, què en pensa: «Els cossos celestes perduts en l'espai sideral sembla que s'arrangin en una disposició que recorda —vagament— una figura, una narració, una connexió amb sentit. Però totes aquestes imatges a través de les quals pensem i representem tot el que ens volta, no existeixen.» L'ús de les imatges, doncs, siguin literàries o fotogràfiques, està condicionat a les possibilitats de la comunicació, tant amb un mateix com amb els altres: «Fotografia per aprendre a mirar i escriure per desempallegar-me dels models de comportament obligatoris. No puc impulsar cap canvi si no trobo la manera de fer quallar el meu inconformisme en una expressió que pugui ser transmesa.»

Torno del bosc amb les mans tenyides, testimoni del vi(r)atge vital de Simona Škrabec, no ofereix respostes gaire contundents a les qüestions plantejades. Tanmateix, si sou dels que considereu que és més enriquidor el trajecte que no pas el fet d'arribar, el llibre no us decebrà. El viatge no ha de ser, necessàriament, un recorregut entre el punt de partida i el punt d'arribada.

ETIQUETES:

IDENTITAT

L'AVENÇ

RILKE

SIMONA ŠKRABEC

SONETS A ORFEU

TORNO DEL BOSC AMB LES MANS TENYIDES

VIATGE

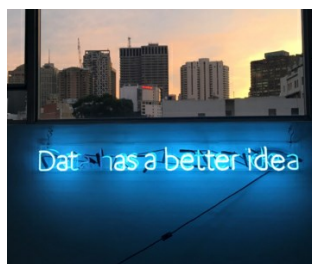
ANNA PERERA ROURA | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Banyoles, 1986). És llicenciada en Filologia Catalana, màster de Recerca en Humanitats i doctora en literatura catalana, amb la tesi *L'erotisme en la poesia catalana del segle XX: Joan Salvat-Papasseit, Josep Palau i Fabre i Gabriel Ferrater*. Treballa a la Universitat de Girona fent gestió i recerca.

Articles relacionats

El futur: etern retorn

Jo és només un robot

Llibres
Cultura
Nosaltres
Contacte

© LA LECTORA
hola@lalectora.cat

Política de privacitat
Copyleft

© LA LECTORA 2018